

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Verbetering IJsseldijken Spankeren – Brummen

8 december 1998

commissie voor de milieueffectrapportage

Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

uw kenmerk
MW.9742714-6082029

uw brief
1 oktober 1998

ons kenmerk
U745-98/Od/bj/ab/910-85

onderwerp
Toetsingsadvies over het milieueffectrap-
port Verbetering IJsseldijken Spankeren
- Brummen

doorkiesnummer
(030) 234 76 22

Utrecht,
8 december 1998

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de verbetering van de IJsseldijken tussen Spankeren en Brummen.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

dr. J.T. de Smidt
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Verbetering IJsseldijken
Spankeren - Brummen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Verbetering IJsseldijken Spankeren – Brummen

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport
Verbetering IJsseldijken Spankeren – Brummen,

uitgebracht aan het provinciaal bestuur van Gelderland door de Commissie voor de milieuef-
fectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Verbetering IJsseldijken Spankeren – Brummen,

de secretaris

drs. M. Odijk

de voorzitter

dr. J.T. de Smidt

Utrecht, 8 december 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	2
3. Aanbevelingen	3
3.1 Milieuvriendelijker uitvoering bij aansluiting Geldersche Toren	3
3.2 Noodzaak kleiafdichting buitentalud	4
3.3 Compensatie vegetatie	4

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 1 oktober 1998, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourante nr. 191 d.d. 7 oktober 1998
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Het waterschap Veluwe en de directie Oost-Nederland van Rijkswaterstaat hebben het voornemen om de linker IJsseldijk tussen dijkpaal 50 en dijkpaal 106 (dijkvak Spankeren – Brummen) te verbeteren.

Om hierover een besluit te nemen is een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

Bij brief van 1 oktober 1998^{1]} heeft de provincie Gelderland als bevoegd gezag in deze procedure de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport. Dit MER is op 7 oktober 1998 ter inzage gelegd^{2]}.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.^{3]} De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd

Bij de toetsing heeft de Commissie de via het bevoegde gezag ontvangen inspraakreacties en adviezen betrokken^{4]}. Voor zover relevant in het kader van het advies wordt er met voetnoten naar verwezen^{5]}.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER^{6]}, zoals vastgesteld op 16 maart 1998;
- op eventuele onjuistheden^{7]};
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER^{8]}.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over de dijkverbetering. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

1 Zie bijlage 1.

2 Zie bijlage 2.

3 Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

4 Wm, artikel 7.26, lid 2.

5 Voor een overzicht van de reacties zie bijlage 4.

6 Wm, artikel 7.23, lid 2.

7 Wm, artikel 7.23, lid 2.

8 Wm, artikel 7.10.

3.

AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk geeft de Commissie adviezen die naar haar mening van belang zijn voor de kwaliteit van de besluitvorming, maar geen betrekking hebben op essentiële tekortkomingen.

3.1 Milieuvriendelijker uitvoering bij aansluiting Geldersche Toren

De coupure bij de toegang naar de Geldersche Toren (bij dp63) wordt zowel in het voorkeursalternatief als in het meest milieuvriendelijke alternatief vervangen door een dijk. Daarbij wordt beoogd om de zichtlijn Geldersche Toren – kerktoren Spankeren te handhaven. De ingreep betekent echter een verstoring van het beeld van de toegang tot de Geldersche Toren. Bovendien wordt de eerste grote eikenboom van de oude laan (dan wel, volgens het MER, een solitaire boom) verwijderd en komen er twee in de onderhoudsstrook te staan. Het MER geeft aan dat hierdoor een probleem ontstaat¹⁰] vanwege de karakterisering in het MER van *“het beeld van de Geldersche Toren en de relatie met Spankeren, inclusief het lanenstelsel en de bosvegetatie”* als onvervangbare waarde¹¹].

Vergelijking met andere huizen uit dezelfde periode en de aanwezigheid van de eikenlaan maken aannemelijk dat de toegang tot de Geldersche Toren oorspronkelijk allure bezat. Rond een huis van deze importantie vormde de toegang als onderdeel van de totale parkaanleg een belangrijk onderdeel. Bij de ophoging van de weg tot dijk, of bij de latere aanleg van de tuimelkade, is op deze plek een coupure aangebracht waarbij een monumentale toegang kan zijn verdwenen. Door deze coupure is de toegang tot het landgoed nog wel duidelijk zichtbaar gebleven.

In het MER is niet goed gemotiveerd waarom het opheffen van de coupure – met aanzienlijke aantasting van de onvervangbare waarde – onvermijdelijk is.

Uit het MER is af te leiden dat de weg een hoogte heeft van ca. 10,40 m+NAP (bij dp62), waardoor deze op de wettelijk vastgestelde maatgevende hoogwaterstand (MHW) ligt¹²]. Als dp60 als referentie wordt genomen, zou een coupure op hoogte van de huidige kruin wel iets onder MHW komen. Een coupure met een drempel op MHW wordt in het algemeen niet gezien als een groot veiligheidsrisico, mits er voldoende aandacht aan kan worden besteed in het beheer bij hoog water.

De Commissie ziet als voordelen voor handhaving van de coupure:

- door een goed vormgegeven coupure kan een beleving worden opgeroepen die recht doet aan de toegang tot een belangrijk huis en landgoed. Daarbij verwijst de Commissie naar de oorspronkelijke vormgeving van andere huizen uit deze periode met een monumentaal hek en een kleine brug over een al dan niet kunstmatig water;
- eiken verdragen een ophoging rond de stam slecht. Door het toepassen van een coupure hoeft aan de landgoedzijde de laan niet of minder sterk te worden opgehoogd, waardoor drie monumentale eiken die deel uitmaken van de oorspronkelijke laanbeplanting¹³], buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen blijven;

10 MER, blz. 69.

11 MER § 4.4, blz. 42.

12 MER, tabel 2.1.

13 Zie ook reactie 1 (bijlage 4).

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over
het milieueffectrapport
Verbetering IJsseldijken
Spankeren – Brummen

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 1 oktober 1998 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gedeputeerde Staten

provincie
GELDERLAND

Bezoekadres
Markt 11
Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoon (026) 359 91 11
telefax (026) 359 94 80
e-mail: post@gelderland.nl

— Commissie voor de milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie voor de milieu-effectrapportage	
ingef. op	6 OKT. 1998
nummer	1385-98
doosnr	910-297/m 47
Ed/Sr/Pus/Bib/mw	

datum
— 1 oktober 1998
onderwerp

nummer
— MW97.42714-6002029

— Verzoek om advies over de projectnota/MER voor de verbetering van de IJsseldijken, dijkvak Spankeren-Brummen, dp 50-106

Hierbij sturen wij u de projectnota/MER, het geotechnisch onderzoek en het ontwerp-dijkverbeteringsplan voor de verbetering van de IJsseldijken, dijkvak Spankeren-Brummen, dp 50-106. Wij zullen de bij ons college ingezonden inspraakreacties en adviezen van de wettelijke adviseurs zo snel mogelijk toezenden met het verzoek deze bij uw advisering aan ons college te betrekken. Wij vragen u ons zo snel als mogelijk over de projectnota/MER advies uit te brengen.

De - in afschrift bijgevoegde - bekendmaking hiervan vindt plaats op 7 oktober 1998 in enkele regionale en lokale kranten en in de Staatscourant.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Commissaris
van de Koningin

griffier

bijlagen:

- projectnota/MER (3x)
- geotechnisch onderzoek (3x)
- ontwerp-dijkverbeteringsplan (2x)
- afschrift bekendmaking

coll. -/ek
code: NS/M9805939/5

Inlichtingen bij dhr. F. Verhoef

verzonden

- 5 OKT. 1998

doorkiesnr. 359 88 07

Postbank 869762
ABN-AMRO Arnhem 63 60 26 463
BNG 's-Gravenhage 28 60 10 824

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de ter inzagelegging van het MER in Staatscourant nr. 191 d.d. 7 oktober 1998

BEKENDMAKING

Terinzagelegging en openbare zitting

Dijkverbeteringsproject IJsseldijken, dijkvak Spankeren-Brummen

Via deze bekendmaking willen wij u op de hoogte stellen van het voornemen tot dijkverbetering en de gelegenheid bieden hierop te reageren. Bij dit project zijn meerdere overheden betrokken. Daarom is afgesproken dat alle reacties naar één adres zullen worden verzonden. Gedeputeerde Staten van Gelderland vervullen die coördinerende rol. De besluitvorming over de verbetering van deze dijk gebeurt op basis van de Wet op de waterkering.

Voor de verbetering van de waterkering langs de linker oever van de IJssel, dijkvak Spankeren-Brummen, dp 50-106, gelegen in de gemeenten Brummen en Rheden, heeft het waterschap Veluwe te Apeldoorn, mede namens Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland, de projectnota/milieu-effectrapport (MER) en het ontwerp-dijkverbeteringsplan ingediend. Tevens heeft het waterschap aanvragen voor vergunningen e.d. ingediend bij de betrokken overheden.

Het gaat om de volgende vergunningsaanvragen met het oog op de uitvoering van de dijkverbetering:

- een vergunning op grond van de Rivierenwet voor zeer beperkt deel bij dp 58 (Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland);
- een vergunning op grond van de wet beheer rijkswaterstaatwerken (Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland);
- een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewater (Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland);
- een melding op grond van de Wet bodembescherming (Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland);
- een kapvergunning op grond van de gemeentelijke kapverordening (gemeente Rheden);
- een bouwvergunning op grond van de Woningwet voor het plaatsen van de damwand bij de Soerense Beek (gemeente Rheden);
- een kapvergunning op grond van de gemeentelijke kapverordening (gemeente Brummen);
- een melding op grond van de Wet bodembescherming (provincie);
- een ontheffing op grond van het Gelders Waterschapsreglement (waterschap Veluwe).

Terinzagelegging

Het ontwerp-dijkverbeteringsplan en de bijbehorende projectnota/MER en de genoemde aanvragen, liggen van 8 oktober 1998 tot en met 4 november 1998 ter inzage in:

- het kantoor van Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland, Rijkskantorengebouw, Gildemeestersplein 1 te Arnhem, op werkdagen van 09.00 tot 12.00 uur;
- het waterschapshuis van het waterschap Veluwe, Brinklaan 268 te Apeldoorn, op werkdagen van 09.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 16.00 uur en verder in nader overleg, tel. (055) 527 22 42;
- het gemeentehuis van Brummen, Engelenburgerlaan 31 te Brummen, op werkdagen van 08.30 tot 12.30 uur, bovendien donderdag van 16.30 tot 18.30 uur;
- het gemeentehuis van Rheden, Hoofdstraat 3 te De Steeg, van maandag tot en met donderdag van 08.30 tot 16.30 uur, op vrijdag van 08.30 tot 12.30 uur;
- de Bibliotheek van het Huis der Provincie, Markt 11 te

Arnhem, op werkdagen van 08.30 tot 16.30 uur.

Indien u niet in staat bent tijdens kantooruren de ter inzage gelegde stukken in te zien, dan kunt u contact opnemen met het Projectbureau dijkverbetering van de provincie Gelderland (zie onderstaand telefoonnummer).

Schriftelijke zienswijzen

Bij dit project zijn meerdere overheden betrokken. Daarom is afgesproken dat alle reacties naar één adres worden verzonden. U kunt tot en met 4 november 1998 op een of meer van de hiervoor genoemde onderdelen schriftelijk reageren bij:

Gedeputeerde Staten van Gelderland
Dienst Milieu en Water
Projectbureau dijkverbetering
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Graag onder vermelding van nummer MW97.42714. Wij verzoeken u bovendien bovenaan de brief aan te geven op welk onderdeel u reageert. Overigens kan iedereen die zienswijzen inbrengt verzoeken om zijn/haar persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Mondelinge zienswijze/openbare zitting

Behalve schriftelijk kunt u ook mondeling reageren. Hiervoor wordt op 15 oktober 1998 een openbare zitting georganiseerd in het Stichting Welzijn Brummen, Graaf van Limburg Stierumplein 5 te Brummen. Vertegenwoordigers van betrokken overheden zijn aanwezig om uw vragen te beantwoorden. De zitting begint om 19.30 uur.

U wordt verzocht zoveel mogelijk gebruik te maken van deze zitting, wanneer u uw zienswijze uitsluitend mondeling wilt indienen.

Nadere informatie

Voor nadere informatie over bovenvermeld dijkverbeteringsproject kunt u zich wenden tot:

- het waterschap Veluwe, de heer J.J. van den Boomgaard, tel. (055) 527 22 42;
- Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland, de heer J.H. Spapens, tel. (026) 368 86 13;
- de provincie Gelderland, Projectbureau dijkverbetering, de heer F.C. Verhoef, tel. (026) 359 88 07.

Arnhem, 1 oktober 1998 –
nr. MW97.42714

Gedeputeerde Staten van Gelderland
J. Kamminga - Commissaris van de Koningin
C. Crosborn - griffier

provincie
GELDERLAND

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Waterschap Veluwe en Rijkswaterstaat, directie Oost-Nederland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van Gelderland

Besluit: besluit ingevolge artikel 7 van de Wet op de waterkering

Categorie Besluit m.e.r. 1994: C12.1

Activiteit: De primaire waterkering tussen Spankeren en Brummen, die bij de start van deze procedure ten dele in eigendom van Rijkswaterstaat, ten dele in eigendom van het waterschap Oost-Veluwe was, voldeed niet aan de veiligheidsnormen. Een dijkverbeteringsplan zal worden opgesteld en gericht op voldoen aan veiligheidsnormen vóór het eind van het jaar 2000. Het is de bedoeling dat de gehele dijk na verbetering in eigendom komt van het waterschap.

De initiatiefnemers gaven de startnotitie aan dat dit het meest stroomopwaartse deeltraject van dijkkringgebied 52 en één van de laatste nog te verbeteren dijkvakken van die dijkkring is. De verbeterde dijkvakken zijn gedimensioneerd op hogere maatgevende rivierafvoeren dan de Minister in 1993 heeft vastgesteld. Zij willen in het MER een afweging maken of deze maatgevende hoogwaterstand ook voor dit dijkvak moet worden aangehouden.

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 6 oktober 1997

richtlijnenadvies uitgebracht: 18 december 1997

richtlijnen vastgesteld: 16 maart 1998

kennisgeving MER: 7 oktober 1998

toetsingsadvies uitgebracht: 8 december 1998

Bijzonderheden: In het richtlijnenadvies vroeg de Commissie uit te gaan van de ministeriële richtlijn voor de maatgevende hoogwaterstand (MHW), overeenkomend met een debiet in de Boven-Rijn bij Lobith van 15.000 m³ water/s; en om aan te geven of er extra aantasting van het landschap optreedt als wordt uitgegaan van de MHW bij een debiet van 16.050 m³/s – zoals de startnotitie aangeeft. Ook vroeg ze om in situaties waar LNC-waarden dreigen te worden aangetaast aan te geven of de wens tot taludverflauwing gebaseerd was op verbetering van stabiliteit en erosiebestendigheid of op gemakkelijker beheer. Extra aandacht vroeg ze voor de vegetatie op en onmiddellijk langs de huidige dijk.

In het toetsingsadvies gaf de Commissie aan dat het MER de essentiële informatie voor het besluit bevatte. Wel gaf zij nog enkele suggesties voor een nadere uitwerking, vooral voor de aansluiting van de laan, die de huis Gelderse Toren – een landgoed onder de Natuurschoonwet – op de dijk. Eventueel zou een besluit over de precieze vormgeving hiervan kunnen worden uitgelicht.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. E.J. Brans

ir. J.H.J. van der Gun

dr. C. Kwakernaak

prof.dr.ir. F.M. Maas

dr. J.T. de Smidt (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. M. Odijk.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	981013	Rentmeesterskantoor Korevaar, namens H.B.M. Ruyten	Ellecom	981130
2.	981025	Bewoners terrein Landgoed <i>De Geldersche Toren</i>	Spankeren	981130
3.	981027	H.J.J. Boelen	Urval	981130
4.	981030	Fam. J. Bax	Leuvenheim	981130
5.	981027	F.C. Reuben en elf medeondertekenaars	Leuvenheim	981130
6.	981104	Gelderse Milieufederatie	Arnhem	981130
7.	981103	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Oost	Deventer	981202
8.	981015	Verslag openbare hoorzitting d.d. 15 oktober 1998 te Brummen	Brummen	981130
9.	981029	Verslag openbare hoorzitting d.d. 29 oktober 1998 te Rossum	Rossum	981130